

Themasessie

Wat werkt en wat versterkt Lessen uit onderzoek voor een betere doorstroom

***Jeanet Schuring
Paulien Smidt***

#doorstroom2026

Programma

- *Wie is wie*: korte kennismaking
- *Transitie van mbo naar hbo*: presentatie van het onderzoek
- *Over de streep*: discussie langs de lijn
- *Tips voor de toekomst*: wat is er nodig voor optimale doorstroomtrajecten?

Transitie van MBO naar HBO

Wat werkt en wat versterkt?

Deelnemende instellingen

Het transitieproces

Meeuwisse et al., 2024; Nicholson, 1990

Aanleiding voor het onderzoek

Zorgen over de aansluiting tussen mbo en hbo: hoge uitval en matig studien- en studentsucces

Obstakels voor mbo-studenten die doorstromen:

- Verschil onderwijsstijl
- Weinig voorbereiding op meer theoretisch onderwijs
- Gebrek aan studievaardigheden
- Kennistekorten
- Culturele en sociale drempels
- Financiële drempels
- Mismatch verwachtingen

Doel van het onderzoeksproject

Achterhalen welke onderwijsactiviteiten bijdragen aan studie- en studentsucces, voor wie, onder welke omstandigheden en waarom.

- (1) mbo-activiteiten gericht op voorbereiding op een vervolgopleiding;
- (2) hbo-activiteiten (o.a. Eerste 100 dagen-programma) gericht op een betere landing in het hbo.

VOORBEREIDINGS- EN LANDINGSACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN DIE STUDENTEN OP MBO EN HBO ONTVANGEN OM DE TRANSITIE VAN MBO NAAR HBO SUCCESVOL TE LATEN VERLOPEN

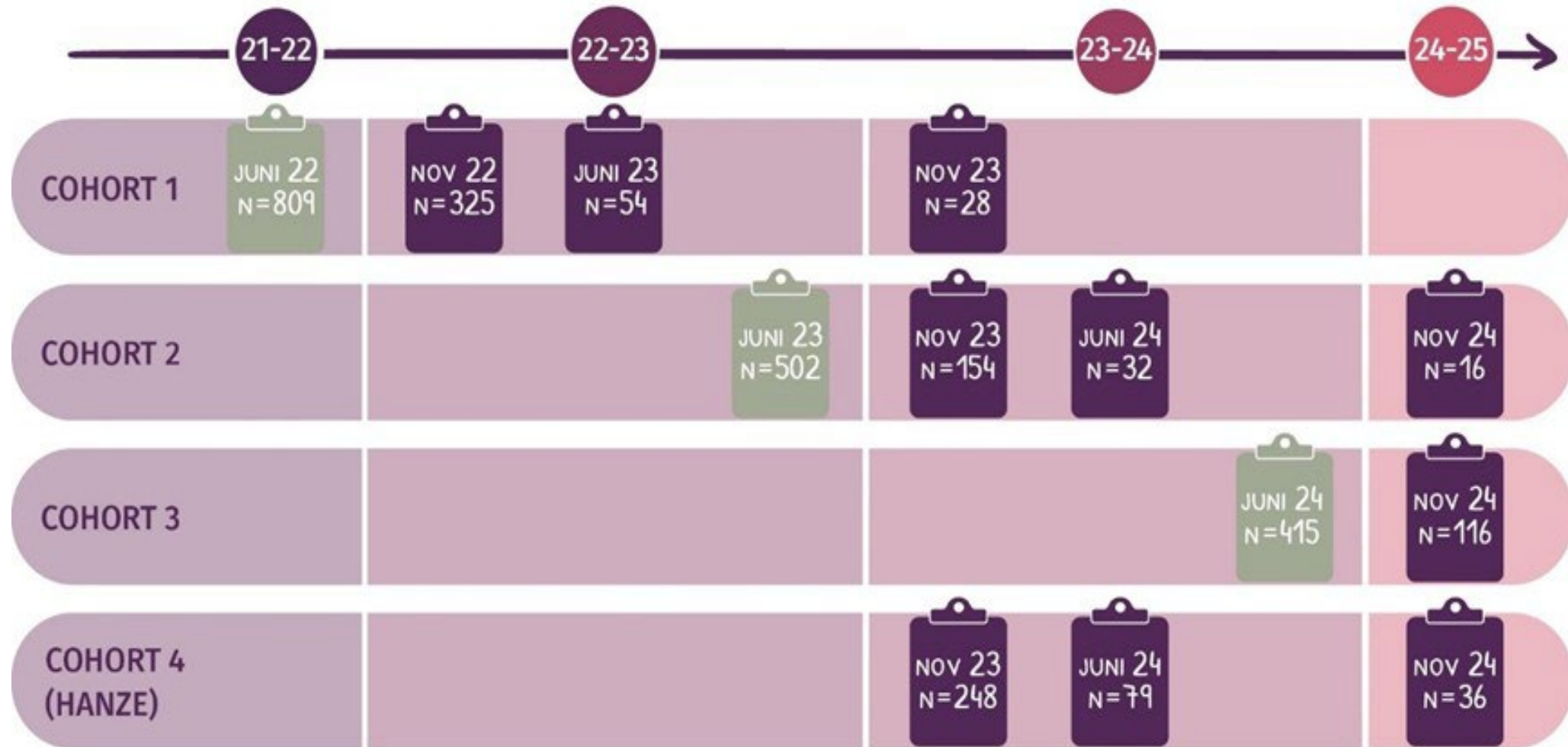
WERKZAME ELEMENTEN/BESTANDELEN

- PERCEPTIE DOCENTEN
- PERCEPTIE STUDENTEN
- DOCUMENTATIE

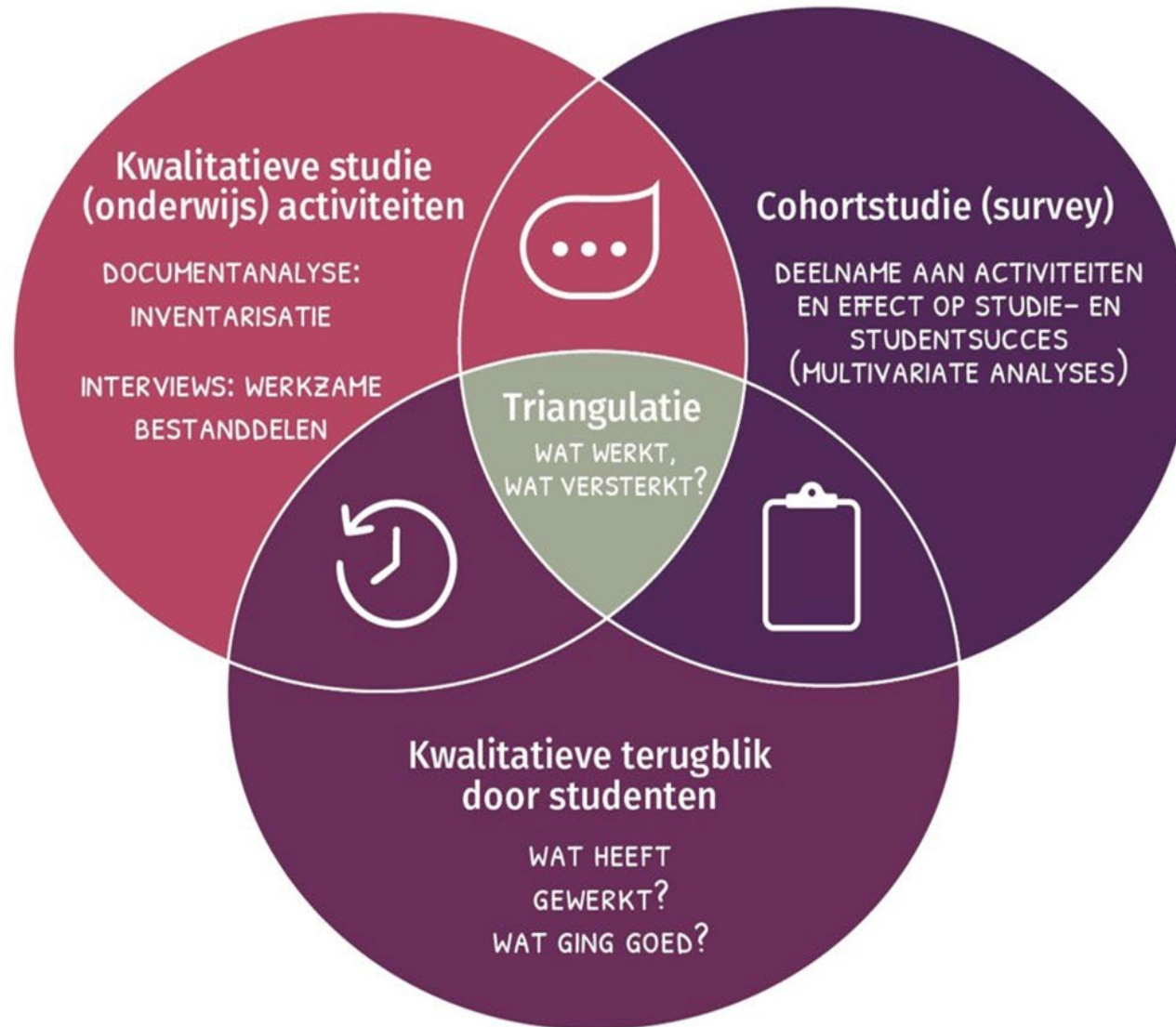

EFFECT OP STUDIE- EN STUDENTSUCCES

Cohortstudie

Onderzoeksmethoden

Onderwijsactiviteiten in het mbo

- Alumnibijeenkomsten
- Coaching
- Excellentietraject
- Keuzedelen
- Opdracht in regulier vak
- Samenwerkingsvormen van mbo-, hbo- en wo-studenten
- Studieloopbaandag
- Volgen van een hbo-vak op het mbo
- Voorlichtingsactiviteiten

Onderwijsactiviteiten in het hbo

- Studievaardigheden
- Peer-coaches of student-mentoren
- SLB- en POB-programma's (=professionele ontwikkeling en begeleiding)
- Programmering: toetsing, differentiatie (leerbehoefte/ niveau)
- Samenhang in het curriculum
- Communities of Learners (CoLs): vakoverstijgend, samenwerken
- Werktijd op school gekoppeld aan project/ vak

Werkzame elementen mbo (1)

volgens studenten, docenten

- Oriëntatie op het hbo
- Kennismaken met hbo-cultuur en -praktijk
- Ervaren van het hbo-onderwijs: inhoud, onderwijsvorm en niveau
- Kennismaken met de hbo-beroepspraktijk
- Vergroten studievaardigheden (samenwerken, omgaan met veel stof, onderzoeken)
- Vergroten kennis over praktische en financiële zaken

Werkzame elementen mbo (2)

- Begeleiding docent: inhoudelijke oriëntatie, zelfinzicht, zelfvertrouwen
- Interactie met peers en alumni
- Goede samenwerking van mbo- en hbo-docenten
- Gezamenlijke opdrachten/ oriënterende activiteiten in het hbo
- Gastlessen van hbo-docenten
- Doordachte programmering (bijv. bepaalde LOB-activiteiten in laatste jaar)

Effecten in het mbo (terugblik 1^e jaar hbo)

Wat werkt voor wie, onder welke omstandigheden en waarom? Vaakst genoemd:

- Individuele gesprekken
- Doorstroomkeuzedelen
- LOB (open dag, meeloopdag etc)

Dit leidt tot:

- Meer zelfvertrouwen
- Meer richting in studiekeuze
- Meer inzicht in eigen motivatie en capaciteiten

Werkzame elementen hbo volgens studenten, docenten

- Programmering gericht op effectief studeren
- Ontwikkelen of uitbreiden studievaardigheden en inhoudelijke kennis
- Sociale integratie:
 - Werken in kleine groepen
 - Faciliteren interactie met peers
 - Extra-curriculaire activiteiten
- Interactie met ouderejaarsstudenten en student-mentoren: wegwijs en zelfverzekerder
- Empathische, betrokken en benaderbare docent

Effecten in het hbo

Wat werkt voor wie, onder welke omstandigheden en waarom? Vaakst genoemd:

- Tussentijdse feedback
- Training studievaardigheden
- Samenwerken met andere mbo-studenten

Dit leidt tot:

- Wennen aan het hbo
- Bevorderen motivatie
- Zelfvertrouwen
- Studievoortgang

Wat werkt en wat versterkt?

Aandacht voor de complexiteit van de transitie

- Studenten hebben individuele kenmerken, achtergronden en ervaringen: niet alles werkt voor iedereen
- Niet elk effect is eenvoudig toe te schrijven aan één specifieke activiteit. Studenten hadden vaak met meerdere activiteiten tegelijkertijd of na elkaar te maken.

Het zijn combinaties van factoren die bijdragen aan succesvolle doorstroom en betere aansluiting.

Differentiële effecten voor doelgroepen (voorbeelden)

Groep		Meer baat bij	Minder baat bij/mogelijk belemmerend
Mannelijke studenten	Mbo	<ul style="list-style-type: none"> Individuele gesprekken Doorstroomkeuzedelen 	<ul style="list-style-type: none"> LOB Zelf ondernomen activiteiten
	Hbo	<ul style="list-style-type: none"> Kennismaking beroepspraktijk Studievereniging 	<ul style="list-style-type: none"> Samenwerking mbo-doorstromers Persoonlijk ontwikkelingsplan Tussentijdse beoordeling
Vrouwelijke/non-binaire studenten	Mbo	<ul style="list-style-type: none"> LOB 	<ul style="list-style-type: none"> Individuele gesprekken Doorstroomkeuzedelen
	Hbo	<ul style="list-style-type: none"> Samenwerking mbo-doorstromers Ontwikkelingsplan Tussentijdse beoordeling 	<ul style="list-style-type: none"> Kennismaking beroepspraktijk Studievereniging
Eerste generatie ho-studenten	Mbo	<ul style="list-style-type: none"> Individuele gesprekken LOB Zelf ondernomen activiteiten 	
	Hbo	<ul style="list-style-type: none"> Persoonlijk ontwikkelingsplan Activiteiten studievereniging 	<ul style="list-style-type: none"> Contact ouderejaars Studievaardigheden Tussentijdse beoordeling

Conclusies en aanbevelingen mbo

Centrale rol: versterken motivatie en keuzezekerheid door

- Informatie
- Oriëntatie
- Reflectie

Aanbevelingen:

- Aandacht voor en voorbereiding op studievaardigheden
- Individuele begeleiding
- Actieve samenwerking met hbo
- Actief alumnibeleid

Conclusies en aanbevelingen hbo

Centrale rol: versterken aansluiting, binding en studiesucces door

- Sociale en academische integratie
- Heldere communicatie
- Kleinschalig onderwijs
- Veilig leerklimaat

Cruciaal voor:

- Integratie en motivatie
- Binding
- Vertrouwen in eigen kunnen

Cumulatieve effecten

Hoe vullen mbo- en hbo-activiteiten elkaar aan?

- Brede, consistente begeleiding bij de transitie
- Afstemming begeleiding tussen mbo en hbo
- Combinatie van activiteiten

Over de streep: discussie langs de lijn

Stelling 1

Docenten/begeleiders in het vo/mbo/hbo kunnen de transitie pas goed begeleiden als ze zelf een actueel beeld hebben van het onderwijs waaruit de leerlingen/student afkomstig is / naartoe gaat.

Over de streep: discussie langs de lijn

Stelling 2

Vo/mbo en hbo zijn samen verantwoordelijk voor het aanleren van de studievaardigheden die studenten nodig hebben in het hbo.

Generieke studievaardigheden

- Teksten lezen en leren
- Plannen en zelfstandig werken
- Informatie zoeken en verwerken
- Presenteren
- Verslagen maken
- Onderzoeken
- Reflecteren
- Analyseren
- Samenwerken
- ICT inzetten

[Studievaardigheden - mbohbonoordnederland.nl](http://mbohbonoordnederland.nl)

[Studievaardigheden - Doorstroom havo hbo Noord-Nederland](#)

Over de streep: discussie langs de lijn

Stelling 3

Vo/mbo en hbo moeten het mogelijk maken dat vo-leerlingen/mbo-studenten en hbo-studenten in het laatste schooljaar met elkaar in contact komen tijdens gezamenlijke activiteiten.

Tips voor de toekomst:

Wat is er nodig voor optimale doorstroomtrajecten?

1. Waar liggen volgens jou mogelijkheden om de doorstroom van vo/mbo naar hbo kwalitatief te versterken?
2. Wat zijn volgens jou belangrijke (rand)voorwaarden om dit mogelijk te maken?

A network diagram on the left side of the slide, consisting of several light blue square icons with a person silhouette, connected by thin white lines. The icons are arranged in a roughly circular pattern, with some overlapping.

Bedankt voor je aandacht!

Reageer op deze
Themasessie via deze QR:

#doorstroom2026